

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Actualisatie groeisprong
Datum	28-05-2024
Documentnummer	UTSP-485722708-154
Van	Arne Meeter
Telefoonnummer	+31639632196
E-mailadres	arne.meeter@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	BDV
Team	FN1
Portefeuillehouder	Bakker
Bijlage	Powerpoint financieel model groeisprong 2040, update mei 2024

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Tijdens de coalitieonderhandelingen is besloten dat de begroting meerjarig structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Daarvoor is het noodzakelijk om de toekomstige meerjarige financiële ontwikkelingen goed in de gaten te houden. Wij hebben daarom de Rebel Group gevraagd om het groeisprong 2040 rapport in financiële zin te actualiseren. Dit om inzicht te krijgen in de lange termijn ontwikkelingen van de budgettaire situatie van de provincie Utrecht. Uit de actualisatie blijkt dat de groeisprong nog steeds voor een groot gedeelte ongedekt is. Hierbij is de omvang van het verschil tussen beschikbare en benodigde middelen mede afhankelijk van de gemaakte aannames over de kostenontwikkeling van de verschillende opgaven, in hoeverre de provincie financieel bijdraagt aan deze opgaven en van aannames over de provinciale inkomsten. Het rapport betreft een raming van de verwachte ontwikkelingen tot en met 2040. Dit rapport wordt ter informatie met u gedeeld.

Inleiding:

In 2022 is door Twynstra Gudde en de Rebel Group een groeisprong 2040 rapport ¹ opgesteld. Dit om inzicht te krijgen in de maatschappelijke opgaven van de provincie Utrecht en om deze ook voor de buitenwereld te verduidelijken en in samenhang te bezien. Bij dit rapport is toen ook een financieel model opgesteld dat inzicht geeft in de kosten die horen bij deze maatschappelijke opgaven. Dit rapport en het model zijn in verschillende sessies met uw Staten besproken. Wij hebben besloten om de toekomstige financiële ontwikkelingen goed in de gaten te houden. Parallel aan de kadernota is daarom gewerkt aan een actualisatie van de financiële kant van de groeisprong 2040. Deze Statenbrief licht deze actualisatie toe en benoemt de belangrijkste bevindingen.

Toelichting:

In 2022 is er een rapport opgesteld dat de maatschappelijke opgaven van de provincie Utrecht weergaf zoals deze ook in de Omgevingsvisie waren opgenomen, *Groeisprong Utrecht 2040*. Deze maatschappelijke opgaven zijn opgehaald uit de organisatie en, waar nodig, verder geconcretiseerd of in verschillende scenario's verwerkt.

---

¹ stateninformatie.provincie-utrecht.nl/documenten/Ingekomen-stukken-van-GS-naar-PS/20220524-bijlage-2-9-2-Groeisprong-Utrecht-2040-Eindrapport.pdf

Het rapport gaf aan dat deze maatschappelijke opgaven groot zijn maar dat er nog een gat zit tussen deze opgaven en de betaalbaarheid ervan. Aangezien wij eraan hechten om de toekomst goed in het oog te houden, hebben wij de Rebel Group gevraagd om een actualisatie te maken van de financiële kant van de groeisprong. Deze actualisatie wordt hierbij met u gedeeld.

De belangrijkste conclusie is dat er nog altijd een gat zit tussen de grote maatschappelijke opgaven uit de groeisprong en de daarvoor beschikbare financiële middelen. De ongedekte groeisprong opgave loopt op tot ongeveer €200 miljoen in 2040. De ongedekte groeisprong is onderdeel van een groter tekort van €225 miljoen in 2040. Dit tekort van €225 miljoen is op een verwachte begroting in 2040 van een miljard aan lasten. Het betreffen hier overigens lopende prijzen (de prijzen zoals die op dat moment zijn, dus inflatie gecorrigeerd). Met andere woorden de lasten zijn, naar verwachting, in 2040 meer dan 20% hoger dan de tot nu toe verwachte baten. Hierbij is de omvang van het verschil tussen beschikbare en benodigde middelen mede afhankelijk van de gemaakte aannames over de kostenontwikkeling van de verschillende opgaven, in hoeverre de provincie financieel bijdraagt aan deze opgaven en van aannames over de provinciale inkomsten. De Rebel Group stelt dat er een gat is tussen de maatschappelijke opgaven uit de groeisprong en de beschikbare middelen. Dit gat is vanaf 2028 veel groter dan in eerdere jaren. Dit is te verklaren door de (met name incidentele) coalitieakkoord-middelen die vaak tot en met 2027 toebedeeld zijn. Deze incidentele coalitieakkoordmiddelen zullen vanaf 2028 uit het beeld verdwijnen.

Het model waarop de berekening is gebaseerd kent meerdere nieuwe aspecten. Het is aan de ene kant versimpeld doordat meerdere beslissingen zijn genomen en er daardoor geen alternatieve scenario's nodig zijn. Anderzijds is er nu een inschatting gemaakt van het provinciefonds en de ontwikkeling daarvan. Die inschatting is overigens erg aan de voorzichtige kant. Zo zijn de aanvullende opbrengsten veroorzaakt door de groeisprong niet gemodelleerd aangezien de ontwikkelingen bij andere provincies niet duidelijk zijn. Eveneens gaat de Rebel Group uit van een reële economische groei van 0%. Als wordt uitgegaan van een reële economische groei van 2% (het huidige langjarige gemiddelde) dan wordt het tekort op de lange termijn ingeperkt tot alleen de groeisprong. Dit betekent overigens nog wel dat er ook in de tussenliggende jaren weinig financiële ruimte is en er ook meerdere jaren tekorten zijn doordat ook met hogere inkomsten er een disbalans blijft met de uitgaven.

Het gat tussen de verwachte uitgaven en inkomsten, die dit onderzoek van de Rebel Group ook laat zien, zijn ook zichtbaar in de kadernota 2025-2028. In de kadernota 2025-2028 zien wij op de middellange termijn een tekort ontstaan omdat besluiten worden meegenomen over na 2028 terwijl de toekomstige ontwikkelingen van, bijvoorbeeld, het provinciefonds nog niet zijn meegenomen. We hechten aan een gezonde en weerbare begroting en moeten realistisch zijn over de betaalbaarheid van de gestelde maatschappelijke opgaven. Om deze reden is in de kadernota een traject aangekondigd om te komen tot een structureel financieel evenwicht op de lange termijn, de uitkomsten van dit model zullen worden meegenomen in dat traject.

Het gat tussen de maatschappelijke opgaven en de beschikbare middelen zorgt ervoor dat er zonder aanvullende bijdrage vanuit het Rijk of lagere uitgaven, sprake moet zijn van prioritering of temporisering van de groeisprong. Wel zal aan een gedeelte van de groeisprong invulling kunnen worden gegeven. Maar ook hiervoor is nodig dat er inhoudelijke keuzes worden gemaakt over/tussen de provinciale maatschappelijke opgaven.

De actualisatie van het groeisprong rapport onderstreept het belang om te streven naar een duurzaam financieel evenwicht. Tevens maakt het inzichtelijk hoe belangrijk het is om de begroting ook richting de toekomst gezond en wendbaar te houden.

Vervolprocedure / voortgang:

Wij willen met uw Staten verkennen of er animo is voor een informatiebijeenkomst over de groeisprong. Hierbij zal vanuit ons en de Rebel Group een toelichting gegeven worden op de uitkomsten van het model. Het lijkt ons goed om deze sessies te hebben zodat de Staten goed meegenomen worden in dit toekomstbeeld. Hierin zullen we de Staten ook meenemen in het model en eventuele vragen over het model beantwoorden.

Tevens willen wij jaarlijkse updates blijven opstellen over de meerjarig financieel beeld en deze updates te betrekken bij het traject duurzaam financieel evenwicht. Om deze redenen hebben we het model toekomst bestendig gemaakt en ervoor gezorgd dat wij zelf onze eigen analyses kunnen maken. Bij de verdere updates willen we ook de informatie meenemen die dan beschikbaar is over klimaatmitigatie, de transformatie landelijk gebied en de organisatie. Deze informatie is nu nog teveel in beweging en onvoldoende voldragen om nu al in het model op te nemen. Wij hebben ervoor gekozen deze zaken pas mee te nemen als de beschikbare cijfers voldoende hard zijn om met enige zekerheid mee te kunnen nemen.

Zoals gemeld in de kadernota zal er verder worden gewerkt aan een structureel budgettair evenwicht op de lange termijn. Doelstelling is om het meerjarig financieel beeld te integreren in het project rond het structureel budgettair evenwicht. Na de zomer zullen wij u verder informeren over het traject rond het structureel financieel evenwicht. Dit rapport kan dan ook worden gezien als het begin van een proces en niet als het einde ervan, een proces waarbij wij graag samen optrekken met uw Staten.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen